

Soortenbescherming actualiteiten

Fleur Onrust

27 maart 2025 - VMR

1

Schadelijke handeling / Overtreding verbodsbepaling

- Schadelijke handelingen: artikel 11.37 Bal (vogels), artikel 11.46 Bal (strikt beschermde soorten) en artikel 11.54 Bal (overige soorten) (voorheen: overtreding verbodsbepaling uit hfst. 3 Wnb), gekeken moet worden naar het effect van de handeling of activiteit die wordt uitgevoerd.
 - ABRvS 17 juli 2024 (ECLI:NL:RVS:2024:2911) LET OP: effect van de uit te voeren handeling en niet over een effect dat in het verleden al is opgetreden. Bouwplan voor acht recreatievilla's in afwijking van de beheersverordening. Partijen zijn het erover eens dat er feitelijk geen beschermde diersoorten meer aanwezig waren op het terrein van de gevraagde recreatievilla's. Appellante stelt echter dat dat komt, omdat eerder nog aanwezige diersoorten bij eerdere werkzaamheden onvoldoende beschermd zijn geweest. Geen grond voor oordeel dat voorschrift aan omgevingsvergunning verbonden had moeten worden voor beschermde soorten.
 - ABRvS 17 januari 2024, ECLI:NL:RVS:2024:142, Bouw moet los gezien worden vd sloop.
 - ABRvS 17 april 2024, ECLI:NL:RVS:2024:1614. Aanleg mountainbike route en gebruik mountainbikeroute moeten los van elkaar beoordeeld voor soorten.
- Welke soorten?
 - Alleen soorten uit de aanvraag, andere soorten = handhaving (ABRvS 3 april 2024, ECLI:NL:RVS:2024:1401)

2

Gedragscodes

- Gedragscode soortenbescherming bosbeheer 2022: uitspraak Rb Gel 19 dec 2024, ECLI:NL:RBGEL:2024:9180
- **Onvoldoende onderbouwd** dat de toegestane omvang van groepenkap en schermkap nodig is **ter bescherming van de genoemde belangen**: (i) het belang van voorkoming van ernstige/belangrijke schade aan bossen, (ii) de openbare veiligheid en de volksgezondheid, (iii) bescherming van de (wilde) flora en fauna en het in stand houden van de natuurlijke habitats.
- **Onvoldoende onderbouwd** dat activiteiten **geen wezenlijke invloed** hebben op de betrokken soorten.

De vraag die in deze zaken beantwoord moet worden is of met de bovengrens van 0,5 hectare en de gedragsregels zoals opgenomen in de gedragscode wordt voorkomen dat de verbodsbepalingen in de Wnb worden overtreden. Dit is volgens de minister het geval. Het is daarom ook niet nodig om het effect van de boswerkzaamheden op de staat van instandhouding te beoordelen. De gedragsregels zijn gericht op een habitatbenadering, waarbij de voorgeschreven maatregelen er voor zorgen dat er altijd voldoende geschikt leefgebied voor de soorten overblijft.

Rb: volgt de rechtbank vooralsnog niet. Ten aanzien van een groot gedeelte van de in de gedragscode genoemde soorten is namelijk geen onderzoek naar de beginstand verricht. Daardoor is het effect van groepenkap en schermkap, in het bijzonder het cumulatieve effect van alle ingrepen die op basis van de gedragscode worden verricht op het (geschikte) leefgebied van de betrokken soorten, niet duidelijk.

3

Vergunning voor een flora en fauna-activiteit / ontheffing Wnb

Schadelijke handeling? artikel 11.37 Bal (vogels), artikel 11.46 Bal (strikt beschermde soorten) en artikel 11.54 Bal (overige soorten): vangen en doden, verstoren, beschadigen/vernielen vaste rust- en verblijfplaatsen, eieren rapen, plukken etc.

Vergunning voor een Ffa, toets aan:

- Andere bevredigende oplossing
- Wettelijk belang
- Staat van instandhouding van de soort

4

Mitigerende maatregelen of compenserende maatregelen

Compensatie?

- ABRvS 30 oktober 2024, (ECLI:NL:RVS:2024:4391) IJsselwind
 IJsselwind heeft gekozen om met deze maatregelen een bovenwettelijke kwaliteitsverbetering van het bestaande leefgebied van de dassenfamilie te realiseren. Onder verwijzing naar de uitspraak van de Afdeling van 31 juli 2024, ECLI:NL:RVS:2024:3035 (Windpark De Pals), onder 10-10.2, overweegt de Afdeling dat het college beleidsruimte toekomt bij het stellen van een voorschrift dat als zodanig niet nodig is voor het kunnen verlenen van de Wnb-ontheffing. In wat de stichting heeft aangevoerd, ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat het college een andere of verderstrekkende maatregel aan de ontheffing had moeten verbinden.
- ABRvS 17 april 2024, (ECLI:NL:RVS:2024:1614) Mountainbikeroute
 Hoewel het potentiële leefgebied van de zandhagedis door de vlonders en de aangrenzende gemaaide strook mogelijk verstoord kan worden, staat daar tegenover dat de bestaande westlus van de route zal worden verwijderd. De Afdeling twijfelt niet aan de toelichting van het college dat de te verwachten vegetatie op de plek van de westlus een veel groter en geschikter leefgebied voor de zandhagedis zal bieden als compensatie.

Onderzoek

- ABRvS 29 januari 2025, (ECLI:NL:RVS:2025:340). Windpark Goyerbrug.
- Omgevingsvergunning windpark. Uitvoerbaarheid. Onderzoek nog altijd representatief. Ontheffing Wnb 2018. Actualisatie 2022.

Toets aan andere bevredigende oplossing / wettelijke belangen

- **ABRvS 17 april 2024**, (ECLI:NL:RVS:2024:1614). Beoordeling andere bevredigende oplossing: Wat het doel van de ingreep/activiteit? Doelverlegging van de mountainbikeroute: (i) de verbetering van het Natura 2000-gebied: (ii) recreatieve voorzieningen (mountainbike) in de Schoorlse Duinen te verbeteren. Daarom andere locatie geen ABO.
- **Rb. Midden-Nederland 26 januari 2024**, (ECLI:NL:RBMNE:2024:315) Woonwijk voormalige vliegbasis Soesterberg, aanvaardbaarheid ruimtelijke ontwikkeling staat vast door onherroepelijk bestemmingsplan. Aangedragen alternatief = andere locatie, geen ABO.
- Wettelijk belang: regionale behoefte is aan woningen in het dure prijssegment of dat woningbouw nodig is om natuurontwikkeling te bekostigen, Woningmarktonderzoek behoefte aan type woningen onderbouwd.
- **Rb Oost-Brabant 29 september 2023**, ECLI:NL:RBOBR:2023:4746. Dwingende reden van groot openbaar belang bij de woningbouw ten behoeve van de renovatie van een villa en villatuin. Voldoende onderbouwd dat de woningbouw noodzakelijk is ter financiering van de renovatie van de villa en de villatuin en daarom sprake is van een dwingende reden van groot openbaar belang.

Bestemmingsplannen en omgevingsplannen en soortenbescherming

- **ABRvS 11 december 2024**, ECLI:NL:RVS:2024:5107 (bestemmingsplan Van der Valk hotel).
ABRvS stelt vast dat de raad op het moment van de vaststelling van het plan niet zorgvuldig heeft onderzocht welke betekenis de bomenrij buiten het plangebied voor vleermuizen heeft en wat de gevolgen van het bestemmingsplan voor vleermuizen in die bomenrij zijn. Dat dat onderzoek alsnog in het voorjaar van 2022, dus na het nemen van het bestreden besluit, is uitgevoerd, doet daaraan niet af. Strijd met 3:2 Awb. MAAR: gebrek hersteld.
- **ABRvS 18 december 2024**, ECLI:NL:RVS:2024:5232 (bestemmingsplan Overgeul (ong.) te Mechelen).
De Afdeling stelt vast dat de raad in het kader van de voorbereiding van het plan geen enkel onderzoek heeft verricht naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna in en nabij het plangebied. Strijd met art. 3:2 Awb. MAAR tussenuitspraak, mogelijk rechtsgevolgen in stand laten, onderzoek is alsnog uitgevoerd.
- **ABRvS 18 december 2024**, ECLI:NL:RVS:2024:5254 (bestemmingsplan Feanwâlden-Súd);
Naar het oordeel van de Afdeling heeft de raad zich niet op basis van deze rapporten op het standpunt kunnen stellen dat de Wet natuurbescherming op voorhand niet aan de uitvoerbaarheid van het plan in de weg staat. Daarvoor acht de Afdeling van belang dat in het rapport van 2021 wordt geconcludeerd dat onvoldoende beeld is ontstaan van de aan- of afwezigheid van nesten van jaarrond beschermde vogels, zoals de boomvalk, en van de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in bomen, zodat daarnaar nog nader onderzoek nodig is. Dat nadere onderzoek heeft niet plaatsgevonden.

Zorgplicht Omgevingswet - soortenbescherming

- Rb Midden-Nederland 13 augustus 2024, (ECLI:NL:RBMNE:2024:4910), zorgplicht art. 11.27 Bal.
Rb er kan alleen handhavend kan worden opgetreden in **evidente situaties**, waarin **onmiskenbaar in strijd** is gehandeld met de specifieke zorgplicht. De voorzieningenrechter benadrukte dat degene die een activiteit met mogelijke nadelige gevolgen voor natuurwaarden verricht, **zich bewust moet zijn** van de gevolgen en eventueel deskundigen moet raadplegen. Handhaving is echter alleen mogelijk bij evidente schendingen van de zorgplicht. De zorgplicht is slechts aan de orde, zo stelt de voorzieningenrechter, **wanneer ernstige nadelige gevolgen voor de natuur optreden of acuut dreigen op te treden**. De voorzieningenrechter oordeelt dat de aanwezigheid van het reptielenscherm geen schending is van de specifieke zorgplicht.
- Rechtbank Gelderland 18 februari 2025, ECLI:NLRBGEL:2025:1311. Zorgplicht, art. 11.27 Bal, soortenbescherming, kerkuil. Last onder dwangsom. Onvoldoende onderzoek.
De voorzieningenrechter acht het voldoende aannemelijk dat zich op het perceel van verzoekster ten tijde van het stilleggen van de werkzaamheden een rustplaats van de kerkuil bevond. Het enkele feit dat zich op het perceel een rustplaats van de kerkuil bevindt en verzoekster (zonder omgevingsvergunning) is aangevangen met werkzaamheden waarbij de rustplaats mogelijk verstoord wordt, is onvoldoende om aan te nemen dat verzoekster in strijd met de specifieke zorgplicht heeft gehandeld. Voor de vraag of verzoekster in dit geval de specifieke zorgplicht heeft geschonden is naar het oordeel van de voorzieningenrechter bepalend of zij alle zorg heeft betracht die in redelijkheid van haar verwacht had mogen worden om ten tijde van de aanvang van de werkzaamheden op de hoogte te (kunnen) zijn van de aanwezigheid van (de rustplaats van) de kerkuil op het perceel. Niet vereist is dat verzoekster ten tijde van de aanvang van de werkzaamheden ook daadwerkelijk de wetenschap had dat de kerkuil een rustplaats heeft op het perceel.

Spouwmuurisolatie en vleermuizen

- ABRvS 2 augustus 2023 (ECLI:NL:RVS:2023:2969).
- Tijdelijke werkwijze natuurvriendelijk isoleren (sinds 17 mei 2024 gestart).
 - ❑ <https://www.natuurvriendelijkisoleren.nl/>
 - ❑ Geen gedragscode of (gebieds)vergunning Ffa
 - ❑ Belangrijk voor deze tijdelijke NVI-methode is dat gemeenten alternatieve verblijfplaatsen realiseren voor vleermuizen. Hoeveel alternatieve verblijfplaatsen dat zijn, verschilt per gemeente. Er is in opdracht van BZK een berekening gemaakt tot op woonkernniveau.
- In afwachting van Landelijke Gedragscode, maar laatste nieuws is dat deze er niet komt.
- Aanwijzing E-DNA als erkende maatregel Omgevingswet, invulling zorgplicht 11.27 Bal.
 - ❑ Bij aantreffen vleermuizen met E-DNA Nvi methode toepassen aldus toelichting wijziging Omgevingsregeling.
 - ❑ Staatscourant 2025, 8635 (6 maart 2025), ingangsdatum: 7 maart 2025.

SIX advocaten

Six Advocaten

Fleur Onrust

M +31 65 174 0005

T +31 20 305 7410

E onrust@sixlegal.nl

IJdok 25, 1013 MM Amsterdam